

NAŠ PUT

U povodu 20-godišnjice Saveza geod. inž. i geom. Jugoslavije

Abdulah MUMINAGIĆ — Beograd

20 godina rada Saveza geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije je povod da se u ovoj publikaciji da pregled stručne i društvene aktivnosti geodetski stručnjaka za mnogo veći period. Za jubilarni interval posebno i sa stepenom osnovane gordosti.

I to ne radi toga što smatramo da su generacije iz ovog perioda bolje od onih koje su učile, radile, borile se i pripremile ovo što danas imamo, nego zbog toga što smo u ovom periodu, u koji smo ušli brojno desetkovani, sami i svi skupa, bez vodeće elite po državnoj i društvenoj liniji, uočavali, rešavali, i udovoljavali mnoge potrebe zemlje i njene privrede.

Zbog toga je struka upravo u ovom periodu doživila do tada nepoznat polet. Razrušene su veoma uske ograde i učaurenost u katastarske okvire i geodetski stručnjak se sa parcele preselio na mnoge šire prostore i poslove za čije rešavanje je, osim visoke tehničke sprema potrebna i široka kultura.

Morali smo ovladati ne samo savremenim tehničkim postupcima nego zakonima prirode, društva i ekonomike u najširem smislu tih pojmova i stalno se usavršavati. Takav značaj je uočen, pa je geodeta postao heraldički pojam i istinski pionir izgradnje novoga. Na sva gradilišta prvi dolazi, a sa njega poslednji odlazi i još mnogo puta ih posmatra.

Takva uloga zahtevala je i mnogo stručnjaka i njihov raznovrsniji profil. U čitavoj zemlji su zbog toga osnivane škole raznih nivoa, a donekle i profila. Uvek sa ciljem da daju stručnjake kakve traži privreda.

Osnivana su i preduzeća specijalizovana za određene vrste radova, koja nastoje da se neprekidno nalaze u struji potreba, pa se za to opremaju kadmroviski i tehnički. Napredak je u svetu u tom smislu brži od njihovih mogućnosti, ili barem od razumevanja nadležnih o potrebi držanja koraka sa napretkom u svetu.

I klasični katastar, na kojem radi trećina stručnog kadra, neprekidno se menja i usavršava. Od evidencije za oporezivanje nekretnina i ustanovljenja zemljišne knjige (imovinskih odnosa) — dakle sa čisto klasnim i fis-

* Uvodni članak iz Jubilarne publikacije »SGIGJ 1952—1972.«

kalnim karakteristikama bivših društvenih struktura — on prerasta u bogatu banku podataka za privredna i regionalna i prostorna planiranja sa mnogostrukim i sve operativnijim sadržajem.

Geodetska služba i operativa JNA razvila se u snažan i veoma dinamičan centar geodetske delatnosti — velikih materijalnih i kadrovskih kapaciteta. Ona daje proizvode visokog kvaliteta iz svih oblasti geodetske proizvodnje, značajne ne samo za narodnu odbranu. Operativno je uključena u izvršavanje opštih zadataka struke gde daje zapažen doprinos.

Ako dozvolimo sebi da i prilikom ovog jubilarnog pregleda uspeha zaželimo da se nešto hitno popravi u našoj struci, onda bi to mogle biti dve stvari:

- prvo, organizovanje usmerenog naučnog rada, jer se pojedinačnim naporima ne može daleko stići;
- naći načina da se ogroman posmatrački, dokumentacioni i naučni materijal učini dostupnim korisnicima pod povoljnijim uslovima bez obzira koja ga je služba prikupila i obradila.

Premer i kartografisanje je, naime, jedinstven i izvršen radi zadovoljenja potreba privrede, u najširem smislu i narodne odbrane. A one ga nedovoljno koriste zbog visokih cena nametnutih pogrešnom politikom amortizacije ulaganja. Zbog toga on ne može da služi onome čemu je namenjen.

Aktivno učestujući u izgrađivanju i mestu struke na svim spomenutim područjima naš Savez je kroz ovih 20 godina izgrađivao svoju aktivnost. Tako su do sada organizovana četiri kongresa geodetskih inženjera i geometara Jugoslavije na kojima je razmatrana problematika struke u svim njenim aspektima — stručnim, organizacionim i naučnim. Zaključci kongresa su bili smjernice za rad ne samo naših organizacija nego i čitave struke i službe posebno. Oni su davali periodički pregled stručne i naučne misli i ocenjivali dalje zadatke. Zbog toga su materijali kongresa dragocen izvor podataka za stručnu orijentaciju i podstrek za naučni rad. Često su i udžbenik i slika ustanova, škola i radnih organizacija.

Savez je organizovao 14 savetovanja o najaktuelnijim pitanjima struke, koja su, u zavisnosti od namene i problematike, okupljala 100—700 učesnika. Na njima su problemi postavljani, razmatrani i predlagana rešenja. Razme na iskustava izvršena na savetovanjima podsticala je redovito uvođenje novina u našu praksu.

Članovima Saveza — osobito entuzijastima u rukovodstvima i naučnim pregaocima, koji su godinama ulagali svo svoje znanje i snagu u organizovanje i pripremanje ovih akcija — posebno je zadovoljstvo usporediti zaključke sa kongresa i savetovanja sa živom sadašnjom praksom. Možemo sa sigurnošću tvrditi da smo mnogo doprineli unošenju svežijih ideja u našu struku, podizanju njezinog naučnog nivoa i mnogo svestranijem doprinosu razvitku našeg socijalističkog društva.

Kongresi i savetovanja su imala i veliki društveno-politički značaj. Kolege iz čitave zemlje su se sakupljale svaki put u drugoj republici, upoznavali se i međusobno i sa prilikama kod domaćina. Tako su više znali jedni (drugima, bolje se razumijevali i voleli. Nije onda čudo što u našim redovima, ni u jednom momentu nisu mogli naći uporište politički protivnici našeg socijalističkog razvitka.

Savez je davao i mnoge druge inicijative za izvođenje naše geodetske nauke i prakse na nivo svetskih strujanja. Nacionalni komitet za geodeziju i geofiziku je osnovan zalaganjem SGIGJ. Članstvo u dve najveće geodetske organizacije — Međunarodnoj federaciji geometara i Međunarodnom fotogrametrijskom društvu, a od nedavno i u Međunarodnoj kartografskoj asocijaciji, omogućuje našim članovima učešće u akcijama koje se provode na svetskom planu i međunarodnu razmenu iskustava o dostignućima u nauci i praksi. Može se otvoreno reći da u tome pravcu treba poželjeti mnogo više. I to ne samo u radu SGIGJ, nego uglavnom u razumevanju društveno-političkih i radnih organizacija.

Saradnji sa sličnim organizacijama u drugim zemljama, koja je do sada stalna samo sa socialističkim, treba dati novi sadržaj. Naime, pored učešća na manifestacijama bilo bi veoma korisno uključivati se u naučne programe i razmenjivati stručnjake sa preciziranim planovima i zadacima proučavanja, specijalizacije i studijskih putovanja.

Novе metode u nauci, novi uslovi u društvu, novi zahtevi socijalističke izgradnje biće i dalje neiscrpan izvor zadataka za naš Savez. Sa dubokim uverenjem možemo reći da je sve što smo do sada postigli rezultat je u prvom redu naše organizovanosti.

Ono što smo propustili — neka nam bude nauk da propuste ne pravimo u budućnosti, pa će osnovno mesto naše društveno-stručne delatnosti, najobjektivniji, nezavisan strukovni parlament još mnogo godina biti jedinstvena organizacija inženjera i tehničara Jugoslavije. Članstvo u njoj je najneposredniji interes svakog stručnjaka. Ime i zadaci će joj se menjati u skladu sa promenama u društvu i nauci. Ali osnovni cilj — pomagati napredak društva kroz napredak struke i znanja stručnjaka — uvek će ostati isti.